

References

1. Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine (2014). *Uhoda pro sproshchennya protsedur torhivli* [Agreement on Facilitation of Trade Procedures]. Retrieved from <http://www.me.gov.ua/Documents/MoreDetails?lang=uk-UA&id=ad955439-d36b-4cc8-8594-7f18bbb19b3e&title=UghodaProSproshchenniaProtседurTorgivli-tradeFacilitationAgreementTfa-> [in Ukrainian].
2. Garten, J. E. (2009, February 6). Is Protectionism Unavoidable? In *YaleGlobal*.
3. Davos 2009. The Risk of a New Protectionism (2009, January 29). In *International Herald Tribune*.
4. Miyagiwa, K., Vandenbussche, H., & Huasheng, S. (2016). Size matters! Who is bashing whom in trade war? *International Review of Economics & Finance*, 45, 33–45.
5. Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine (2017). *Zahal'ni tendentsiyi tin'ovoyi ekonomiky v Ukrayini v 2016* [General tendencies of the shadow economy in Ukraine in 2016]. Retrieved from me.gov.ua/Documents/Download?id=03bb37c9-4771-43ab-b2a9-821009f0f407 [in Ukrainian].
6. Transparency International (2017). *Corruption Perceptions Index 2016*. Retrieved from https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2016
7. Doing Business (2017). *Equal Opportunity for All*. Retrieved from <http://www.doingbusiness.org/reports/global-reports/doing-business-2017>
8. Filippova, S. V., Maslennikov, Ye. I., & Ivanova, K. V. (2012). *Doslidzhennya rozvytku mytnoyi spravy v Ukrayini* [Research on the development of the customs business in Ukraine]. In *Naukovi zapysky Natsional'noho universytetu «Ostroz'ka akademiya». Seriya : Ekonomika* [Scientific Notes of the National University «Ostrog Academy». Series: Economy]: Vol. 20 (pp. 98–101). Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoa_2012_20_22 [in Ukrainian].
9. Kormych, B. A. (2016). *Istoriya rozvytku mytnoyi spravy v Yevropi: periodyzatsiya ta osnovni tendentsiyi* [The history of customs development in Europe: periodization and main tendencies]. *Lex Portus*, 1, 51-63. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/LP_2016_1_7 [in Ukrainian].
10. Zubenko, V. V., Samchynska, I. V., Rudyk, A. Yu., & etc. (2017). *Byudzhethnyy monitorynh: Analiz vykonannya byudzhetu za 2016 rik* [Budget monitoring: Analysis of budget execution for 2016]. Kyiv: IBSER, Project «Strengthening Local Financial Initiative (MIFI-II) Implementation», USAID. [in Ukrainian].
11. de Wolfe, Luc, & Sokol, Jose B. (2007). *Rukovodstvo po modernizatsii tamozhennoy sluzhby* [Manual for Modernization of Customs Service] (Translated from English). Moscow: Whole World. [in Russian].
12. Ministry of Finance of Ukraine (2015). *Pro zatverdzhennya Poryadku zdiysnennya analizu ta otsinky ryzykiv, rozroblennya i realizatsiyi zakhodiv z upravlinnya ryzykamy dlya vyznachennya form ta obsyahiv mytnoho kontrolyu* [On Approval of the Procedure for the Analysis and Risk Assessment, the Development and Implementation of Risk Management Measures for the Determination of Forms and Amounts of Customs Control] (Order 684 on 2015, July 31). Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1021-15> [in Ukrainian].
13. Supreme Council of Ukraine (2012). *Mytnyy kodeks Ukrayiny* [The Customs Code of Ukraine] (Adopted on 2012, March 13, 4495-VI). Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> [in Ukrainian].
14. Supreme Council of Ukraine (2001). *Kryminal'nyy kodeks Ukrayiny* [The Criminal Code of Ukraine] (Adopted on 2001, April 5, 2341-14). Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> [in Ukrainian].

УДК 332.025.12:354:004.451.62

М. Б. Заблоцький

кандидат економічних наук,
фінансово-економічний аналітик
Української аграрної асоціації, м. Київ

БАЛАНСОВА РЕГУЛЯТИВНА СИСТЕМА: ФІНАНСОВО-ВИРОБНИЧІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ

Розглянуто концепцію формування балансової регулятивної системи. В основу покладено наявність реального взаємозв'язку руху фінансового капіталу, інвестицій і виробництва національного продукту. Складовими балансової регулятивної системи обгрунтовано підсистеми: фінансову – мобілізацію вільних коштів; ринкову – формування фінансових і реальних інвестицій; виробничу – випуск національного продукту і доходу; регулюючу – управління макроекономічними показниками. Визначено взаємозв'язок обороту грошей, реальних інвестицій, фізичного продукту і взаємодію НБУ, уряду, фірм і населення у фінансово-виробничій регулятивній системі. Обгрунтовано механізм взаємодії складових балансової фінансово-виробничої регулятивної системи.

Ключові слова: рівновага ринків і економіки, гроші, валюта, платіжний баланс, рахунок руху капіталу, поточний рахунок, чистий експорт, стабільний обмінний курс.

Zablotskyi M. BALANCE REGULATING SYSTEM: FINANCIAL-PRODUCTIVE ASPECTS OF INTERRELATION

The concept of balance regulating system is studied. The research is grounded on the availability of real interrelation between the movement of financial capital, investment and national product production. The following subsystems are

substantiated as the components of balance regulating system: financial – mobilization of unallocated funds; market – forming of financial and real investment; productive – national goods and income production; regulative – regulation of macro economic parameters. Interrelation between money circulation, real investment and physical product and cooperation between the NBU, government, companies and residents in financial-productive regulative system are outlined. The mechanism of interrelations between the components of balance regulating financial-productive system is explained.

Keywords: *markets and economy balance, funds, currency, balance of payments, account of capital movement, current account, net export, stable exchange course.*

Українська національна економіка загалом і її регіони тривалий час перебувають у стані системної кризи з ознаками стабільної інфляції, що є наслідком дисбалансу між обсягом фінансування реальних інвестицій на початку виробництва національного продукту і обсягом отриманого національного продукту по завершенню виробництва в кінці року. Причиною цього дисбалансу є невідповідність виробництва обсягу фізичного продукту до потреб споживання домашніх господарств, держави, що викликає зростання попиту як на фізичний продукт, так і на гроші з боку усіх споживачів. За умов дисбалансу економіки усі ринки реагують відповідно до обсягу пропозиції фізичного продукту і попиту на гроші: за умови дефіциту фізичного продукту споживчий ринок реагує зростанням цін на товари і послуги, фінансовий – на зростання курсу валют, відсоткових ставок, що викликає зростання попиту на гроші, який уряд змушений задовольняти внутрішніми і зовнішніми запозиченнями, чи навіть емісією готівки.

Наявність дисбалансу між обсягом виробництва фізичного продукту і потребами його споживання в Україні і її регіонах свідчить про те, що існуюча в Україні регулятивна система ще не знайшла надійних важелів впливу збалансувати виробництво та споживання і стабілізувати цінні показники на усіх ринках. Дисбаланс економіки – це завжди потенційні ризики знецінення коштів споживачів, які уряд намагається їх знизити підвищенням грошових доходів. Тимчасово урядові вдається підвищити платоспроможність споживачів, але не досягти балансу і стабілізації цінних показників на тривалий час. Очевидно, що проблема балансу економіки в Україні полягає у формуванні системи регулювання, яка би сприяла зростанню виробництва фізичного продукту до потреб споживання, що мало би забезпечити тенденцію зниження попиту на гроші і стабілізацію цінних показників на усіх ринках.

Теорії макроекономіки і регіоналістики обґрунтовують, а практика підтверджує, що між обсягом фінансових і реальних інвестицій на початку виробничого періоду і випуском фізичного продукту по його завершенні є тісний взаємозв'язок: чим більше мобілізовано фінансових, відповідно і реальних, інвестицій у виробництво, тим більше буде отримано випуску фізичного продукту, відповідно і реального грошового доходу. Для України це саме той вектор регулювання національної економіки, який, за успішного його застосування, забезпечить у найкоротші терміни надійний баланс сукупної пропозиції і сукупного попиту та очікувану стабілізацію цін, тарифів, відсоткових ставок, курсів валют.

Дослідження причин дисбалансу між пропозицією і попитом здійснювали ще класики економічної теорії, пізніше – творці теорії макро- і мікроекономіки та регіоналістики: А. Маршал [7, с. 192-217]; К. Р. Макконнелл і С. Л. Брю [6, с. 352-445]; український представник економічної регіоналістики академік М. І. Долішній [2, с. 41-42].

Шляхи регулювання балансу економіки України висвітлено у стратегії сталого розвитку «Україна-2020» [9]. Це означає, що як регіонам, так і центральній владі України необхідно переходити на науково обґрунтовані методи регулювання балансу доходів і витрат, виробництва і споживання на всіх рівнях організації економіки.

Метою статті є обґрунтувати: а) сутність балансової фінансово-виробничої регулятивної системи; б) балансову модель сукупної пропозиції і сукупного попиту; в) організаційно-функціональні засади механізму балансової фінансово-виробничої регулятивної системи.

Потрібно зазначити, що в Україні, як і у розвинутих ринкових економіках з відносним балансом сукупної пропозиції і сукупного попиту, функціонує концепція регулятивної системи Дж. М. Кейнса, яка базувалась на оцінці кризи перевиробництва фізичного продукту, що викликало «Велику депресію» у 1929-1932 рр., штучного створення кризи недовиробництва вилученням з обігу надмірного випуску товарів і грошей, для зупинки спаду цін і зростання сукупного попиту, щоби поживити обмін і інвестиції в економіку. Дж. М. Кейнс вважав, що скорочення сукупного попиту є причиною низьких доходів і високого безробіття [3, с. 133-134]. В Україні не було кризи перевиробництва фізичного продукту через відносно низький техніко-технологічний потенціал і його низьку продуктивність. Українська економіка постійно перебуває у кризі недовиробництва фізичного продукту і зростання попиту на гроші. Україні потрібно дещо інша за концепцією регулятивна система, навіть певною мірою протилежна концепції регулювання балансу і стабільності Дж. М. Кейнса.

Для української депресивної економіки потрібна *балансова фінансово-виробнича регулятивна система*, яка б забезпечила зв'язок між фінансовими і реальними інвестиціями на початку виробничого періоду і виробництвом фізичного продукту та отримання грошового доходу до рівня потреб споживачів по завершенню виробництва. Схематично балансову регулятивну систему можна представити: *фінансові інвестиції – реальні інвестиції – фізичний продукт – грошовий дохід*. Провідну роль у цій регулятивній системі відіграють мобілізація вільних коштів і знижені кредитні ставки для активізації здійснення реальних інвестицій. Реальні інвестиції у технічні засоби і технології впливають на зростання продуктивності, від чого фізичний продукт зростатиме як від обсягу реальних інвестицій, так і від продуктивності інвестованого капіталу. Це приводитиме до зростання оборотності оборотного капіталу, зниження його обсягу, відповідно матеріальних затрат в одиниці продукції, собівартості і стабілізації цін [8, с. 50-57].

Концепцію балансової фінансово-виробничої регулятивної системи за її складовими підсистемами представлено на рис. 1.

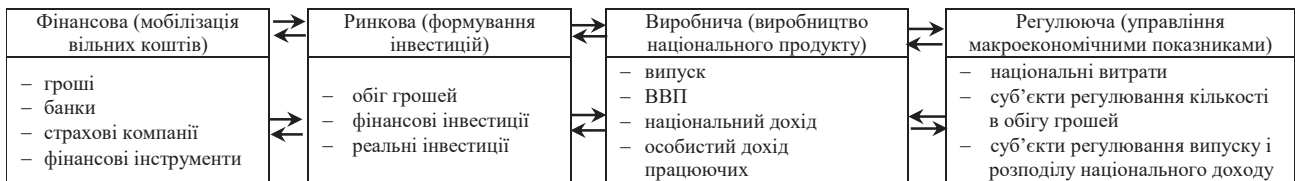

Рис. 1. Концепція балансової фінансово-виробничої регулятивної системи

Фінансова підсистема об'єднує обсяги, канали руху і трансформацію [1, с. 50-57] в Україні національної грошової одиниці гривні – M і валюти (англ. - *currency*) – C . Національна грошова одиниця, тобто гривня, обслуговує функцію платежів, розрахунків, заощадження на сегментах внутрішнього ринку, валюта – забезпечує зовнішньоекономічну діяльність підприємств і торговельних організацій України, створення резервів. Таким чином, фінансова підсистема фінансово-виробничої регулятивної системи – це єдність грошових відносин, що виникають у процесі формування обсягів, каналів руху і трансформації нецентралізованих і централізованих грошових фондів. Вона є основою формування і функціонування виробництва фізичного продукту, національного доходу і розвитку держави та народу в цілому. Грошові кошти матеріалізуються в реальні інвестиції уже у підсистемі ринкової трансформації.

Ринкова підсистема за рухом грошей M , капіталу, товарів, послуг і їхнього обміну є середовищем формування цінних показників при здійсненні актів купівлі / продажу капіталів, товарів і т. ін. – M/p , де p – ціна одиниці товару. У сучасній фінансово-виробничій системі ринкову підсистему складають такі ринки і їхні сегменти:

- фінансовий ринок $Kp = vM$, де K – кількість фінансового капіталу, p – ціна (курс, відсоткова ставка) одиниці фінансового капіталу, v – коефіцієнт оборотності суми грошей, M – сума грошей, необхідна для обігу фінансового капіталу. За функціональними ознаками руху фінансового капіталу фінансовий ринок об'єднує сегменти: фондовий – $K_1 p_1 = v_1 M_1$, кредитний – $K_2 p_2 = v_2 M_2$, валютний – $C_3 p_3 = v_3 M_3$;

- товарний ринок $Qp = vM$, де Q – фізична кількість товарів, робіт і послуг;

- ринок праці $Lp = vM$, де L – кількість зайнятих в економіці, відповідно модель описує попит на працю з боку підприємств і пропозицію праці з боку населення.

Виробнича підсистема виражає процес цілеспрямованого об'єднання основного капіталу K , живої праці L , технологій a для переробки сировини, матеріалів, енергії, води та інших ресурсів у готовий продукт Q . Вона об'єднує виробництво товарів інвестиційного для виробництва і споживчого для населення характеру, галузі надання різних послуг, підрозділи виконання робіт. Основними галузями виробничої підсистеми є промисловість, сільське господарство, будівництво, транспорт, торгівля, освіта, охорона здоров'я тощо.

Регулююча (управлінська) підсистема за своїм функціональним призначенням має постійно відстежувати стан фінансової, ринкової і виробничої підсистем і за їх розбалансованості (збалансовувати) (англ. – *tobalance*) кожну зокрема і фінансово-виробничу систему загалом.

Складові балансової фінансово-виробничої регулятивної системи практично виражають єдину національну соціально-економічну систему, спрямовану на

продуктивне й ефективне виробництво, стабільну фінансову систему, платоспроможність споживачів, тобто на збалансований, або сталий розвиток. З концепцією балансової фінансово-виробничої системи цілком співзвучна концепція «Стратегії сталого розвитку «Україна-2020», схваленої Указом Президента України від 12 січня 2015 року №5/2015 [9]: «Метою Стратегії є впровадження в Україні європейських стандартів життя та вихід України на провідні позиції у світі». Задля цього передбачено вектори сталого розвитку держави, стабільності економіки, фінансів, безпеки державної, економічної, інвестиційної, відповідальності за захист прав громадян; надання організаційних і фінансових повноважень територіальним громадам вирішувати свої виробничі, фінансові і соціальні проблеми, гордості через повагу і толерантність кожного до всіх, надання можливостей здійснити свою мрію кожному. Але реалізація Стратегії і досягнення її мети можливі лише за умови оптимізації пропорцій складових і збалансованого руху всієї фінансово-виробничої регулятивної системи.

З врахуванням наявних складових фінансово-виробничої регулятивної системи і параметрів сукупного попиту та сукупної пропозиції їхнє пропорційне відношення можна записати таким чином:

$$НБУ : M : v : p : Q : уряд.$$

Наведені схематичні пропорційні відношення ще не представляють балансової моделі сукупного попиту і сукупної пропозиції. Ми припускаємо, що кожна із складових підсистем фінансово-виробничої регулятивної системи має певні дисбаланси. Що стосується національної економічної системи України, то розбалансованість складових підсистем проявляється зростанням рівня цін p і зниженням оборотності грошей v [5, с. 240-254]. Завданням основних регуляторів, тобто НБУ і уряду України, є зрівноважувати, приводити усі складові і фінансово-виробничу регулятивну систему в цілому до стабільної в часі рівноваги, яку можна представити у форматі:

$$НБУ \rightarrow M \cdot v = p \cdot Q \leftarrow уряд.$$

Наведена рівність уже описує баланс сукупного попиту і сукупної пропозиції. Однак для досягнення такого стану фінансово-виробничої регулятивної системи і національної економіки загалом кількісна продуктово-грошова теорія обґрунтовує необхідність забезпечити внутрішню збалансованість усіх складових і фінансово-виробничої системи в цілому.

Балансова регулятивна система розглядається як сукупність суб'єктів, які забезпечують мобілізацію грошової пропозиції, обґрунтування пропозиції інвестицій, виробництво фізичного продукту, створення реального доходу і споживання. Взаємодія суб'єктів ба-

лансової фінансово-виробничої регулятивної системи організаційно представляє замкнутий круг руху грошей

M , капіталу K , фізичного продукту Q , доходу M і витрат M/p , де p – ціна (рис. 2).

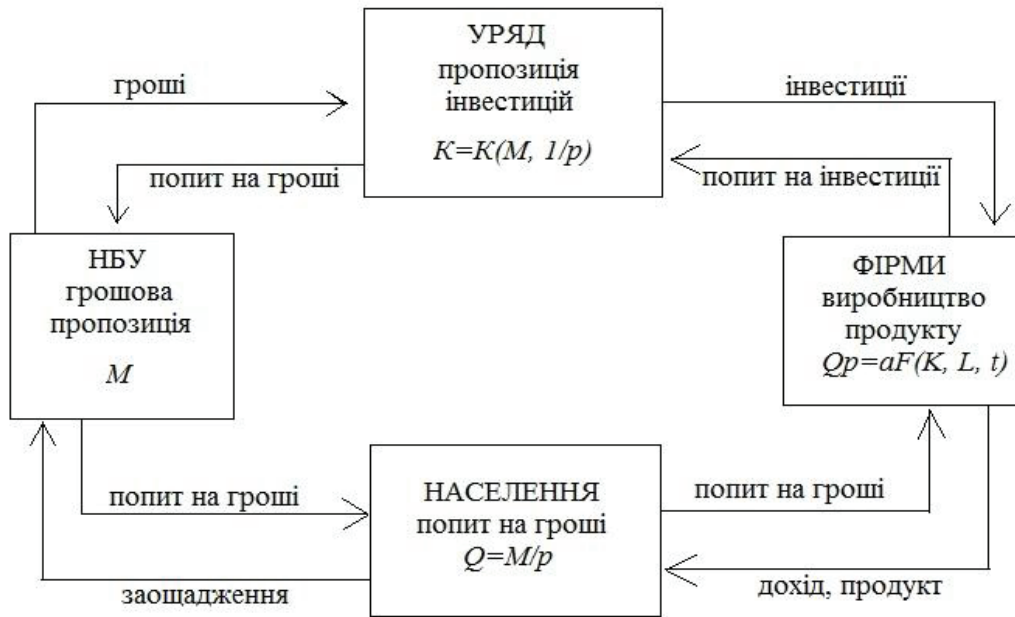

Рис. 2. Оборот грошей, інвестицій і фізичного продукту у балансовій фінансово-виробничій регулятивній системі

Усі суб'єкти балансової фінансово-виробничої регулятивної системи рівнозначні у замкнутому крузі руху грошей і продукту. Вони мають реагувати на зміни руху грошей і продукту і відповідно регулювати їх рух у напрямку балансу і стабілізації.

Національний банк України (НБУ) практично є суб'єктом здійснення грошової трансмісії, що виражається передачею ним імпульсів грошово-кредитної політики, великих змін показників через канали руху грошей, капіталів, продукту, доходу.

Уряд України є суб'єктом попиту на гроші з боку грошової пропозиції НБУ і водночас суб'єктом пропозиції інвестиційних програм для суб'єктів виробництва товарів, робіт і послуг. У балансовій фінансово-виробничій регулятивній системі уряд практично забезпечує рівновагу, баланс і стабільність пропорцій обсягу інвестицій, обсягу фізичного продукту, обсягу номінального (грошового) доходу населення і стабілізації цін. Інвестиційні програми уряду стосуються усіх секторів виробництва товарів, виконання робіт і надання послуг.

Фірми – ключовий суб'єкт механізму балансової фінансово-виробничої регулятивної системи, на який спрямовуються, і який концентрує грошово-інвестиційні ресурси НБУ, уряду, населення і власні задля виробництва продукту $Qp=aF(K, L, t)$, де Q – фізична кількість виробленого продукту, p – ціна одиниці продукту, K – кількість (вартість) інвестованого основного виробничого капіталу, L – кількість (вартість) зайнятої живої праці, t – час виробництва (праці), a – рівень технологій на даний час. Зазначимо, що кількість інвестицій і обсяг виробничого продукту визначаються обсягом і структурою потреб споживання населення та потреб відновлення виробництва. Обсяги інвестицій і продукту регулюються урядом і самими фірмами відповідно до попиту і структури споживання з боку населення та підприємств.

Населення (домашні господарства) – кінцевий суб'єкт, ланка замкнутого круга механізму фінансово-виробничої регулятивної системи. Усі попередні суб'єкти організують свою діяльність для досягнення кінцевої цілі – задовольнити потреби споживання населення за обсягом і структурою валової доданої вартості у двох її формах: а) реальній (кількості товарів, робіт і послуг); б) номінальній (кількості грошового доходу, що відповідає рівневі платоспроможності споживача для придбання життєво необхідних товарів, робіт і послуг). Практично на етапі споживання населенням ключовим макроекономічним показником виступає чистий дохід (ВВП) у двох формах – реальній (продуктовій) і номінальній (грошовій). Їхній баланс завжди означатиме незмінність цін: $p=M/Q$. Рівняння стверджує, що синхронне збільшення (зменшення) чисельника (грошей) і знаменника (продукту) ціна буде незмінною. Рівень ціни залежатиме від кількісних співвідношень суми грошей і кількості товарів на ринку. Стабільна ціна завжди встановиться тоді, коли кількості грошової і продуктової пропорцій або зрівняються, або змінюватимуться синхронно зростаючи, чи спадаючи.

Схематично функціонування фінансово-виробничої регулятивної системи можна представити такими взаємодіючими складовими (рис. 3).

Взаємодію функцій і завдань регуляторів представлено для становлення балансу української економіки, яка переживає кризу недовиробництва фізичного продукту і зростаючий попит на гроші населення, підприємств і держави. Ключовими об'єктами регулювання є пропозиція грошей на початку виробництва фізичного продукту і попит на гроші по завершенню його виробництва. Результатами функцій і завдань регулювання є очікуваний баланс доходів і витрат і стабільні ціни, тарифи та курси валют.

Об'єкти регулювання	Регулятори: НБУ, уряд		Вектори регулювання
	Функції	Завдання	
– Пропозиція грошей – Інвестиції – Виробництво продукту – Фізичний продукт – Національний дохід – Попит на гроші	– Мобілізація коштів – Зниження ставок – Зниження собівартості – Зростання виробництва – Платоспроможність усіх – Баланс доходів і витрат	– НБУ – оптимізація обсягів – НБУ – активізація фінансового ринку – Уряд – мінімізація витрат – Уряд – зростання інвестицій і праці – Уряд – зростання реальних доходів – Уряд – мінімізація попиту на гроші	– Фінансові інвестиції – Норми відсотка на гроші – Заощадження та інвестиції – Зайнятість – Самодостатні доходи – Стабільні ціни, тарифи, курс валют

Рис. 3. Функції і завдання регуляторів у балансовій фінансово-виробничій регулятивній системі

Досвід розвинутих ринкових країн свідчить, що виконання названих умов може забезпечити відносно стабільний і збалансований розвиток ринків і економіки (рис. 4).

Вхід у систему – грошова пропозиція M , яку складають на початку виробничого, чи фінансового періоду такі компоненти: а) частина національного доходу

працюючих у формі заощаджень; б) інвестиційні кошти населення, підприємств, держави, громадських організацій; в) запозичення у формі кредитів банків всередині України і за кордоном; г) запозичення у формі цінних паперів у населення; д) емісія готівки національних грошей – гривні.

Об'єктивні економічні закони: господарської збалансованості; товаровиробництва, ціноутворення і обміну				
НБУ, уряд	НБУ – уряд			уряд, НБУ
Вхід у систему: грошова пропозиція $L \cdot Mv$ і національні витрати M/p	Фінансовий ринок $Kp = vM$ Функціонування балансової фінансово-виробничої системи: формування інвестицій, випуску, ВВП і національного доходу	Виробництво $Q = aF(K, L, t)$	Товарний ринок $Qp = vM$	Вихід із системи: національний дохід M і попит на гроші $M(1/p)v:L$
$L:Mv \rightarrow K = K(M, p, 1/p) \rightarrow Q = Q(K, 1/p, p) \rightarrow M(1/p)v:L$				

Рис. 4. Концепція взаємодії складових балансової фінансово-виробничої регулятивної системи

Співвідношення сум визначається насамперед наявними вільними коштами населення, підприємств, держави і регіонів інвестувати виробничий процес. Запозичення та емісія готівки здійснюються у випадку реального дефіциту коштів. Регулюють процес залучення коштів інвестиційно-виробничого спрямування НБУ та уряд України.

Функціонування балансової регулятивної системи – представляє процес дії функції інвестування $K = K(p, 1/p)$, яка вказує на кількість запозичень у формі цінних паперів $Kp = M$, де p – курс акцій і отриманих кредитів $K = M/p$, де p – кредитна ставка. Курс акцій прямо залежить від рівня продуктивності виробництва і прибутковості підприємств-емітентів, що впливатиме на зростання запозичень у формі грошових коштів, а кредитна ставка – в оберненій залежності до прибутковості, що теж впливатиме на зростання запозичень у формі грошей. В обох випадках інвестори отримуватимуть потрібні їм грошові суми для здійснення реальних інвестицій.

Наступною за процесом інвестування є продуктивна функція інвестованих капіталу K , праці L , технологій a у формі випуску реального продукту і ціни одиниці продукту $p \cdot Q$, а саме, $p \cdot Q = aF(K, L)$. Вартість продукту $Y = p \cdot Q = Mv$ свідчить про те, що чим більший обсяг фізичного продукту, тим нижча ціна одиниці продукту, вища купівельна спроможність грошей, що впливає на зниження попиту на гроші через зростання коефіцієнта оборотності грошей і навіть частково їх вилучення з обігу.

Вихід із системи – виражає результат забезпечення пропозиції грошей на вході системи, здійснення інвес-

тицій у пріоритетні сектори і виробництва, технології і види продукції, використання робочого часу, продуктивності праці, капіталу, технологій у формі обсягу і вартості випуску в процесі перетворення оборотних матеріальних ресурсів у готовий продукт і, відповідно, попиту на гроші в кінці виробничого, чи фінансового періоду.

Висновки. Концепція регулятивної системи Дж. М. Кейнса, що передбачала піднесення рівня грошового платоспроможного попиту для активізації обміну, інвестицій і зростання виробництва, справді давала ефект, тому що обсяг уже залученого основного капіталу і технологій практично забезпечував виробництво фізичного продукту до рівня потреб споживання. В Україні піднесення рівня платоспроможного попиту за умови, що обсяг залученого основного капіталу і технологій не забезпечують виробництва фізичного продукту до потреб споживання, не дає очікуваного ефекту стабілізації. Потрібна балансова регулятивна система, яка б активізувала мобілізацію коштів для зростання інвестицій і рівня технологій задля встановлення балансу між сукупною пропозицією і сукупним попитом і стабілізації цін.

Запропонована концепція балансової регулятивної системи для України дає підстави оцінити стан її економіки з погляду стійкості і не стійкості та регулювання балансової стійкості.

Нестійкість системи може бути викликана двома станами ринків і економіки в цілому: а) дефляційним; б) інфляційним. Відповідно регулятивні заходи щодо становлення балансової стійкості будуть протилежно відмінними. У першому випадку регулятори змушені знижувати обсяги інвестицій, фізичного обсягу випус-

ку і реального ВВП до рівня обсягу потреби споживання населенням. У другому випадку регулятори нарощують обсяги інвестицій, фізичний випуск і реальний ВВП до рівня обсягу потреб споживання населенням. Зазначимо, що ринки і економіка України в цілому за період 2000-2016 рр. перебувають у інфляційному стані з ознаками хронічної депресії. Це означає, що реальний дохід не задовольняє потреб споживання, а номінальний дохід – не забезпечує платоспроможності бюджетів більшості населення, підприємств, регіонів і уряду. Таким чином українська економічна система за ознаками інфляційного стану є нестійкою і потребує функціональних змін щодо балансової фінансово-виробничої системи з метою забезпечення її стійкості та стабільності. Ключовим індикатором стійкості чи нестійкості механізму балансової фінансово-виробничої регулятивної системи є дефлятор – показник стабільності чи зміни ціни одиниці продукції на сегментах усіх ринків: за умови дефлятор = 1.000 – система стійка, за умови дефлятор < 1.000 – система нестійка, дефляційна, за умови дефлятор > 1.000 – система нестійка, інфляційна.

Все вище викладене лише схематично ілюструє логіку стабілізації і балансу фінансово-виробничої регулятивної системи. Ми абстрагувалися від психологічної схильності до споживання, накопичення, несанкціонованого привласнення бюджетних коштів тощо. За якого обсягу номінального і реального ВВП, їх синхронного зростання можна досягти балансу і стійкості системи, також не говоримо. Але переконані, що саме таким способом потрібно рухатися до фінансової стабілізації.

Список використана них джерел

1. Алімпієв Є. В. Фінансова і монетарна трансформація в економіці України / Є. В. Алімпієв // Фінанси України. – 2010. – №5. – С. 23-30.
2. Долішній М. І. Регіональна політика на рубежі ХХ-ХХІ століть: нові пріоритети, монографія / М. І. Долішній. – К.: Наукова думка, 2006. – 511 с.
3. Заблоцький М. Б. Балансова фінансово-ринкова регулятивна система: механізм синхронізації трендів грошової пропозиції і натурального продукту / М. Б. Заблоцький // Регіональна економіка. – 2014. – №2. – С. 132-147.
4. Заблоцький М. Б. Регулювання балансу національних витрат і національного доходу / М. Б. Заблоцький // Регіональна економіка. – 2017. – №1. – С. 113-119.
5. Мэнкью Н. Г. Макроэкономика: пер. с англ. / Н. Г. Мэнкью. – М.: Изд-во МГУ, 1994. – 736 с.
6. Макконнелл К. Р. Экономика / Р. К. Макконнелл, С. Л. Брю // Рынок / упоряд., авт. вст. ст. А. А. Чухно. – К.: Україна, 1995. – С. 352-445.
7. Маршалл А. Принципы политической экономики / А. Маршалл // Рынок / упоряд., авт. вст. ст. А. А. Чухно. – К.: Україна, 1995. – 448 с. – С. 192-217.
8. Ставицький А. В. Ефективність монетарного трансмісійного механізму / А. В. Ставицький // Фінанси України. – 2010. – №7. – С. 50-57.
9. Стратегія сталого розвитку «Україна-2020», схвалена Указом Президента України від 12.01.2015 №5/2015. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

References

1. Alimpiyev, Y. V. (2010). Finansova i monetarna transformatsiya v ekonomitsi Ukrayiny [Financial and monetary transformation in the economy of Ukraine]. *Finansy Ukrayiny – Finance of Ukraine*, 5, 23-30. [in Ukrainian].
2. Dolishniy, M. I. (2006). *Rehional'na polityka na rubezhi XX-XXI stolit': novi priorytety [Regional Policy at the Turn of XX and XXI Centuries: New Priorities]*. Kyiv: Naukova Dumka, 512 p. [in Ukrainian].
3. Zablotsky, M. B. (2014). Balansova finansovo-rynkovaya rehulyatyvna systema: mekhanizm synkhronizatsiy i trendiv hroshovoyi propozyitsiyi i natural'noho produktu [Balance financial-market regulatory system: the mechanism of synchronization of trends of money supply and natural product]. *Rehional'naekonomika – Regional Economy*, 72(2), 132-147. [in Ukrainian].
4. Zablotsky, M. B. (2017). Rehulyuvannya balansu natsional'nykh vytrat i natsional'noho dokhodu [Adjustment of the balance of national expenditures and national income]. *Rehional'naekonomika – Regional Economy*, 83(1), 113-119. [in Ukrainian].
5. Mankiw, N. G. (1994). *Makroekonomika [Macroeconomics]* (Translated from English). Moscow: Moscow State University Press. [in Russian].
6. McConnell, C. R., & Brue, S. L. (1995). Ekonomiks [Economics]. In A. Chukhno (Ed.). *Rynok [Market]*. Kyiv: Ukrayina, 352-445. [in Russian].
7. Marshall, A. (1995). Printsipy politicheskoy ekonomii [Principles of political economy]. In A. Chukhno (Ed.). *Rynok [Market]*. Kyiv: Ukrayina, 192-217. [in Russian].
8. Stavitskiy, A. V. Efektyvnist' monetarnoho transmisiynoho mekhanizmu [Effectiveness of monetary transmission mechanism]. *Finansy Ukrayiny – Finance of Ukraine*, 7, 50-57 [in Ukrainian].
9. President of Ukraine (2015). *Stratehiya staloho rozvytku «Ukrayina-2020» [Strategy of Sustainable Development «Ukraine-2020»]*. Presidential Decree on 2015, January 12, 5/2015. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> [in Ukrainian].